

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

НАУКОВІ ЗАПИСКИ ACADEMIC NOTES

Серія:
Педагогічні науки

Series:
Pedagogical Sciences

Випуск 214 (2024)
Edition 214 (2024)

Кропивницький – 2024
Kropyvnytskyi – 2024

Редколегія:

Головний редактор:

Філоненко О. В. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Члени редакційної колегії:

Галета Я. В. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Габелко О. М. – кандидат педагогічних наук, доцент Центральноукраїнського університету імені Володимира Винниченка

Давидович Н. – професор, університетський центр Самарія, Аріель, Ізраїль

Довга Т. Я. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Жатан Є. – професор Гданського університету, Польща

Клім-Клімашевська А. – доктор педагогічних наук, професор Природничо-гуманітарного університету в Седльцах, Республіка Польща

Костікова І. І. – доктор педагогічних наук, професор Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди

Лещенко Г. А. – доктор педагогічних наук, професор Льотної академії Національного авіаційного університету

Окольніча Т. В. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Остенда О. – професор технологічного університету, Катовіце, Польща

Радул О. С. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Растригіна А. М. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Рацул О. А. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Рябовол Л. Т. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Савченко Н. С. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Савченко Л. О. – доктор педагогічних наук, професор Криворізького державного педагогічного університету

Садовий М. І. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

Друкується за рішенням вченої ради Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (протокол № 12 від 30.05.2024)

Статті подано в авторській редакції

UDK 378
A 34

DOI issue: 10.36550/2415-7988-2024-1-214

A 34 **Academic notes.** Series: Pedagogical Sciences. Kropyvnytskyi: Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University, 2024. Edition 214. 389p.

ISBN 978–7406–57–8
ISSN 2415–7988 (Print)
ISSN 2521–1919 (Online)
ICV 2020 = 77.92

Reviewers: **Oleksyuk O. M.**, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor.
Kuchai O. V., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor.

«Academic Notes. Series: Pedagogical Sciences» is included into the List of Scientific Professional Publications of Ukraine, **category «B»** (field of knowledge: Education / Pedagogy), Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 886 of 02.07.2020.

The collection is registered in the international catalogues of periodicals and database Index Copernicus, Google Scholar, Academic Journals, Research Bible, WorldCat, publications are assigned a DOI digital object ID.

Editorial Board:

Academic editor:

Filonenko O. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Editorial Board:

Haleta Y. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Habelko O. M. – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian

Davidovitch N. – Professor, Ariel University Center of Samaria, Israel

Dovha T. Y. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Szatan E. – Professor University of Gdansk, Poland

Klim-Klimashevskaya A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of Natural-humanitarian University of Siedlce, Republic of Poland

Kostikova I. I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kharkiv National Pedagogical University named after G. S. Skovoroda

Leshchenko H. A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Flight Academy of the National Aviation University

Okolnycha T. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Ostenda O. – Professor of University of Technology, Katowice

Radul O. S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Rastrygina A. M. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Ratsul O. A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Ryabovol L. T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Savchenko N. S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Savchenko L. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kryvyi Rih State Pedagogical University

Sadovyi M. I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

Published by the resolution of the Academic Council of the
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University (Protocol № 12 from 30.05.2024)

© Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian
State University, 2024

ЗМІСТ

БАЛАНУЦА Олександр Олександрович МІЖПРЕДМЕТНІ ЗВ'ЯЗКИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ДИПЛОМАТІВ	12
БИРКА Маріан Філаретович ПЕДАГОГІЧНИЙ ДИЗАЙН УРОКУ ІНФОРМАТИКИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ: СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ.....	17
БОНДАР Тамара Іванівна ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ОСВІТУ ДІТЬЯМ РОМСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ В СЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ	25
ГАЛЕТА Ярослав Володимирович, СПІВУЛ Ігор Васильович, ОКОЛЬНИЧА Тетяна Володимирівна ШКОЛА МИСТЕЦТВ: МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГ.....	31
ГРИНЬОВА Марина Вікторівна ПЕРІОДИ ЗАНЕПАДУ ТА ПЕРІОДИ ПОЗИТИВНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ТА ПРОФЕСІЙНОГО ВИЗНАЧЕННЯ	36
КІЧУК Надія Василівна, ДЗЮБА Олег Андрійович ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ МИСТЕЦЬКО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ.....	39
КОМАР Ольга Анатоліївна НАСТУПНІСТЬ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД.....	43
КУЧАЙ Олександр Володимирович, КУЧАЙ Тетяна Петрівна, ЧИЧУК Антоніна Петрівна ЗМІСТ ТА РОЛЬ МИСТЕЦТВА У РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ Й ЖИТТЯ СУСПІЛЬСТВА.....	50
КОЧУБЕЙ Тетяна Дмитрівна ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ (XX – перша половина ХХІ ст.).....	54
МАСЛОВ Валерій Сергійович СТАНОВЛЕННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ У ПЕРІОД 1960-1990-х рр.....	58
МИРОШНІЧЕНКО Валентина Іванівна ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ.....	63
ПЕТРИЧЕНКО Лариса Олексіївна ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОГО ІНФОРМУВАННЯ МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ У ХХ-ХХІ СТ. В УКРАЇНІ.....	68
ПЛЮЩ Валентина Миколаївна, ЦПЕРКО Тетяна Вячеславівна МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ХІМІЇ НА ОСНОВІ СИНЕРГЕТИЧНОГО ПІДХОДУ.....	74
РАДУЛ Ольга Сергіївна, ТКАЧЕНКО Ольга Михайлівна ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЗАСОБАМИ ПРИРОДИ В ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО.....	78
САВЧЕНКО Наталія Сергіївна ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	84
ТКАЧЕНКО Тетяна Володимирівна, ШУМСЬКА Ольга Олександрівна ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ НАДІЙНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ-МУЗИКАНТІВ У ПРОЦЕСІ ЇХ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	90
ФІЛОНЕНКО Оксана Володимирівна ВИХОВАННЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ В УНІВЕРСИТЕТАХ США.....	94
ШУМСЬКИЙ Олександр Леонідович РОЗВИТОК НАВИЧОК АУДІЮВАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ОСНОВІ АВТЕНТИЧНОГО ПІСЕННОГО МАТЕРІАЛУ	98
АНДРЕЙЧИК Богдан Олегович СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ КУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	102
БАБЕНКО Леонід Вікторович, СТРИТЬСВИЧ Тетяна Миколаївна, МЕДВЕДСВ Олег Анатолійович МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ХУДОЖНИКІВ ТА ДИЗАЙНЕРІВ ЗОБРАЖЕННЮ ПЕРСПЕКТИВИ ПЛОСКИХ ФІГУР У ТРАДИЦІЙНОМУ ТА КОМП'ЮТЕРНОМУ РИСУНКУ Й ЖИВОПИСІ.....	107
БАЧИНСЬКА Олександра Олександрівна, ДРАГАНЮК Сергій Володимирович, СИНЮКОВА Олена Миколаївна ЩОДО КОНЦЕПЦІЙ, ПОНЯТЬ, ПОЗНАЧЕНЬ І МЕТОДОЛОГІЇ ТЕОРІЇ МНОЖИН У КОНТЕНТІ СТАНДАРТНИХ КУРСІВ ПЛАНІМЕТРІЇ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	112

<i>БЛИНСЬКА Христина Валеріївна</i> <i>ДИДАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....</i>	119
<i>БІЛОВА Наталія Костянтинівна</i> <i>РЕАЛІЗАЦІЯ КЛАСТЕРНОГО ПІДХОДУ У МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ</i> <i>ЗДОБУВАЧІВ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ.....</i>	122
<i>БОЛЛІЙ Василь Олександрович, СУХОВІРСЬКА Людмила Павлівна, АБУВАТФА Самі</i> <i>ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ЗАДАЧ БІОМЕХАНІКИ ЗАСОБАМИ UNITY.....</i>	126
<i>БОНДАР Анна Вікторівна, САМАР Олена Миколаївна, ФУРМАНЧУК Наталія Миколаївна</i> <i>ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК</i> <i>ЕФЕКТИВНОГО ІНСТРУМЕНТУ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....</i>	133
<i>БУТКЕВИЧ Антон Володимирович</i> <i>ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....</i>	137
<i>ВОЛІКОВА Марина Миколаївна, КОВАЛЬ Ганна Володимирівна</i> <i>ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ</i> <i>«ПЕДАГОГІЧНА ПЕРСОНАЛІЯ».....</i>	141
<i>ГОЛОВКО Ірина Олексіївна</i> <i>РОЛЬ МЕТОДІВ VISUAL MIND MAPPINGS У ПОКРАЩЕННІ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ</i> <i>У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ЗВО.....</i>	146
<i>ГУРТОВИЙ Юрій Валерійович, ЛУНЬОВА Марія Валентинівна</i> <i>ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ КОМП'ЮТЕРНОЇ МАТЕМАТИКИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ТЕМИ</i> <i>«МЕТОДИ ЧИСЕЛЬНОГО ІНТЕГРУВАННЯ».....</i>	150
<i>ДУБІНКА Микола Михайлович</i> <i>РОЛЬ ОСОБИСТІСНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ</i> <i>У ПРОЦЕСІ ЇЇ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ.....</i>	155
<i>ЗАРУБІНА Антоніна Володимирівна, СІЛЬЧЕНКО Юлія Юріївна, ЩЕРБАТЮК Наталія Іванівна</i> <i>ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ З ТОПОГРАФІЇ ТА ОРІЄНТУВАННЯ У СТУДЕНТІВ</i> <i>ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....</i>	161
<i>ІВАННІКОВА Ольга Миколаївна</i> <i>ФОРМУВАННЯ МОВНО-КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ У СТУДЕНТІВ</i> <i>ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....</i>	165
<i>КАПІТАН Тетяна Анатоліївна</i> <i>МІСЦЕ Й РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ОСВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПІДГОТОВЦІ</i> <i>МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ ТА ІНФОРМАТИКИ.....</i>	170
<i>КИРИЧЕНКО Олена Іванівна, ГАРБУЗЕНКО Лариса Володимирівна</i> <i>АКТУАЛІЗАЦІЯ КОМУНІКАТИВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ</i> <i>У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МИСТЕЦЬКОЇ ГАЛУЗІ.....</i>	176
<i>КОМАР Ольга Сергіївна</i> <i>КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ</i> <i>У ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ.....</i>	181
<i>КОСТЕНКО Дмитро Вікторович</i> <i>ЖИТТЄСТІЙКІСТЬ ОСОБИСТОСТІ У ФІЛОСОФСЬКОМУ ПРОСТОРІ.....</i>	185
<i>КОСТІВ Андрій Володимирович, КОСТІВ Микола Володимирович, РАКИТА Наталя Сергіївна</i> <i>ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ</i> <i>МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У СЕРЕДОВИЩІ МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....</i>	190
<i>КОСЮК Володимир Ростиславович</i> <i>ДИЗАЙН-ОСВІТА В УКРАЇНІ: ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ, СУЧАСНИЙ СТАН</i> <i>ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....</i>	196
<i>КОСЯК Людмила Іванівна</i> <i>ХУДОЖНЬО-ТВОРЧИЙ ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ</i> <i>ВОКАЛЬНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ТА УЧНІВ.....</i>	202
<i>КОШЛЯК Михайло Анатолійович</i> <i>ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ</i> <i>ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ.....</i>	207
<i>КУЛІКОВА Світлана Вікторівна</i> <i>РОЗВИТОК СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ДОСЛІДЖЕННЯХ НАУКОВЦІВ.....</i>	211
<i>КУЛІНІЧ Лариса Олександрівна, ГУСЕВА Любов Григорівна, ПУНГІНА Ольга Анатоліївна</i> <i>СИНТЕЗ ВИРАЖАЛЬНИХ ЗСОБІВ ТА МАТЕРІАЛІВ В СУЧАСНОМУ ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВІ</i> <i>НА ПРИКЛАДІ ВИКЛАДАННЯ ЖИВОПИСУ, РИСУНКУ, КОМПОЗИЦІЇ.....</i>	215

ЛАВРИШ Ірина Михайлівна КУЛЬТУРОТВОРЧІ АСПЕКТИ МИСТЕЦТВА УКРАЇНСЬКИХ ХУДОЖНИКІВ-МОДЕРНІСТІВ В КОНТЕКСТІ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКОВОЇ АУДИТОРІЇ.....	221
ЛИТВІН Андрій Володимирович, ЧЕЧУЙ Олександр Вікторович, МАТЮХ Юрій Володимирович ФОРМУВАННЯ ТЕХНІЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У КУРСАНТІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....	226
ЛІБАК Наталка Андріївна МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	231
ЛІПАТОВА Марина Валентинівна, ЩЕРБИНА Світлана Володимирівна ВІРТУАЛЬНА ЕКСКУРСІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ НА ДОВУЗІВСЬКОМУ ЕТАПІ.....	236
ЛЯШЕНКО Ольга Дмитрівна, ГАРКУША Людмила Іванівна СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА СПЕЦІАЛЬНОГО ФОРТЕПІАНО У КЛАСИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.....	240
ЛЯШЕНКО Ростислав Олександрович, БАБЕНКО Тетяна Василівна ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	244
ЛЯЩЕНКО Ірина Сергіївна ФОРМУВАННЯ СЕМІОТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО ТА АКСІОЛОГІЧНОГО ПІДХОДІВ.....	249
МАР'ЄНКО Майя Володимирівна ДОБІР СЕРВІСІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ У НАВЧАННІ ПРИРОДНИЧО- МАТЕМАТИЧНИХ ПРЕДМЕТІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	256
МЕЛЬНИКОВА Катерина Вікторівна, САВЧЕНКО Анастасія Сергіївна РОЗРОБКА ЕФЕКТИВНОЇ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ДИЗАЙНУ ОДЯГУ ДЛЯ УЧНІВ 10-11 КЛАСІВ.....	261
МОЛНАР Кристина Андріївна ПРОЦЕС ІНТЕГРАЦІЇ РОМСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОСТІ У НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ.....	269
МОЛНАР-ЧАТЛОШ Андрея Олександрівна МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	272
ПАВЛЮК Юлія Миколаївна ДІАГНОСТИЧНІ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНО-КОРЕКЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	276
ПАЙКУШ Маріанна Андріївна, ГАВРИЛЮК Маріанна Василівна, КОВАЧ Аттіло Іштванович МОЖЛИВОСТІ КІБЕРНЕТИЧНОГО ПІДХОДУ ДО ВИВЧЕННЯ ОСНОВ БІОМЕХАНІКИ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ.....	281
ПИСКАЧ Ольга Дмитрівна ЕФЕКТИВНІ МЕТОДИ І ПРИЙОМИ НАВЧАННЯ ФОНЕТИКИ І ФОНОЛОГІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	286
РАДЮК Інна Володимирівна СТРУКТУРА ТА ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ УНІВЕРСИТЕТУ.....	292
ДЯЧИК Наталія Юріївна ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ: ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД.....	295
РАЗВОВА Марина Валеріївна ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТАНОВЛЕННЯ ТА ФОРМУВАННЯ ТАНЦЮВАЛЬНОЇ АРТ-ТЕРАПІЇ.....	300
РАСТРУБА Тетяна Віталіївна ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ХОРМЕЙСТЕРІВ ЗАСОБАМИ ТЕХНОЛОГІЇ ПАРТИСИПАЦІЇ.....	304
СІВКОНЬ Юрій Михайлович, ПЕЧЕНЕНКО Максим Валерійович РОЗВИТОК АРТИСТИСТИЧНИХ ВМІНЬ ТА НАВИЧОК МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В ГАЛУЗІ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	310
СОРОЧИНСЬКА Тетяна Адамівна, СИНЬЧУК Оксана Миколаївна ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ.....	316

ТЕСЦОВА Олеся Олександрівна ПРЕДМЕТНО-МОВНЕ ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ (СЛІЛ) ЯК ЕФЕКТИВНА МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МАЙБУТНІМИ ФАХІВЦЯМИ У ГАЛУЗІ СПОРТУ.....	319
ТИМЧЕНКО Світлана Василівна, ЗЕЛЕНСЬКА Лілія Михайлівна ДИСКУСІЯ ЯК ОДНА ІЗ СКЛАДОВИХ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНИХ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ ДИСПЕТЧЕРІВ УПРАВЛІННЯ ПОВІТРЯНИМ РУХОМ.....	324
ТОКАРСЬВА Тетяна Станіславівна ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ НАД ЛЕКСИКОЮ НА ЗАНЯТТЯХ З ПРАКТИЧНОГО КУРСУ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ.....	328
ТУЛЯСВ Володимир Володимирович «РИСУНОК» ЯК ТЕОРЕТИЧНЕ ПОНЯТТЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ.....	334
ТУРЧАК Анатолій Леонідович, МАРКОВА Олена Віталіївна АДАПТИВНЕ ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ І СОЦІАЛЬНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ.....	339
ЦУКАНОВА Наталія Миколаївна ТЕХНОЛОГІЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	347
ЧЕГЛІБ Аніко Миколаївна, ВІРЛІЧ Шандор Емільови РОЛЬ СПОРТУ В ЗБЕРЕЖЕННІ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ПІД ЧАС НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	352
ЧУМАЧЕНКО Марія Миколаївна СУЧАСНІ АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИКИ В МОРСЬКИХ ЗАКЛАДАХ.....	357
ШАФАРЧУК Тетяна Георгіївна ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК СПІВУ BEL CANTO ЗДОБУВАЧІВ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	361
ШЕВЧЕНКО Інга Леонідівна ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ВОКАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	366
ШКАТУЛЯК Наталія Михайлівна, УСОВ Валентин Валентинович, ТКАЧУК Олена Миколаївна МІЖПРЕДМЕТНІ ЗВ'ЯЗКИ У РОЗВ'ЯЗКУ ЗАДАЧ НА ЕКСТРЕМУМ.....	371
ЗАХАРОВА Оксана Віталіївна, ДАРИЄНКО Андрій Валерійович ПЕРСПЕКТИВА ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕГРАТИВНОГО НАВЧАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЛОТІВ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ.....	377
КАШУБА Анатолій Анатолійович ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ.....	380
СВИСТОВИЧ Олег Михайлович СОЦІОЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗВО.....	385
ЧЖАН Ч'єн ХОРЕОГРАФІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИХ ПОТРЕБ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	388

CONTENTS

BALANUTSA Oleksandr Oleksandrovych
INTERSUBJECT CONNECTIONS IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE DIPLOMATS.....12

BYRKA Marian Filaretovych
*PEDAGOGICAL DESIGN OF THE INFORMATICS LESSON IN NEW UKRAINIAN SCHOOL:
 THE ESSENCE AND MAIN PRINCIPLES*.....17

BONDAR Tamara Ivanivna
*STATE POLICY REGARDING ENFORCEMENT OF RIGHTS FOR THE EDUCATION
 OF THE CHILDREN OF THE ROMA POPULATION IN THE SLOVAK REPUBLIC*.....25

HALETA Yaroslav Volodymyrovich, SPINUL Ihor Vasylyovych, OKOLNYCHA Tetiana Volodymyrivna
SCHOOL OF ARTS : MANAGEMENT AND MARKETING.....31

HRYNIOVA Maryna Viktorivna
*PERIODS OF DECLINE AND PERIODS OF POSITIVE TRANSFORMATIONS IN THE PROCESS OF
 DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL ORIENTATION AND PROFESSIONAL DEFINITION*.....36

KICHUK Nadiia Vasylivna, DZYUBA Oleg Andreyovych
*INTERACTIVE APPROACH TO PROFESSIONAL TRAINING
 OF SPECIALISTS IN ARTISTIC AND PEDAGOGICAL SCIENCE*.....39

KOMAR Olha Anatolyivna
*THE CONTINUITY OF PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTION AND PRIMARY SCHOOL:
 A MODERN VIEW*.....43

KUCHAI Oleksandr Volodymyrovych, KUCHAI Tetiana Petrivna, CHYCHUK Antonina Petrivna
CONTENT AND ROLE OF ART IN HUMAN DEVELOPMENT AND SOCIAL LIFE.....50

KOCHUBEY Tetyana Dmytrivna
*HISTORICAL STAGES OF DEVELOPMENT OF SOCIO-CULTURAL ACTIVITIES IN UKRAINE
 (XX – FIRST HALF OF XXI CENTURY)*.....54

MASLOV Valeriy Serhiyovych
ESTABLISHMENT OF SOCIO-CULTURAL ACTIVITY IN UKRAINE IN THE PERIOD OF 1960-1990.....58

MIROSHNICHENKO Valentyna Ivanivna
*FORMATION OF MANAGEMENT COMPETENCE OF FUTURE OFFICERS
 IN PROFESSIONAL TRAINING*.....63

PETRYCHENKO Larysa Oleksiivna
*ACTIVITIES IN THE FIELD OF PROFESSIONAL INFORMING OF THE YOUNGER GENERATION
 IN THE XX-XXI CENTURIES. IN UKRAINE*.....68

PLIUSHCH Valentyna Mykolaivna, TSIPERKO Tetiana Vyacheslavivna
*EMPLOYING THE SYNERGISTIC APPROACH IN METHODOLOGICAL TRAINING OF FUTURE CHEMISTRY
 TEACHERS*.....74

RADUL Olga Serhiyivna, TKACHENKO Olga Mikhailivna
*AESTHETIC EDUCATION BY MEANS OF NATURE IN THE PEDAGOGICAL HERITAGE
 OF V. O. SUKHOMLYNSKYI*.....78

SAVCHENKO Nataliia Serhiyivna
WAYS OF FORMING PEDAGOGICAL SKILLS OF FUTURE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS.....84

TKACHENKO Tetiana Volodymyrivna, SHUMSKA Olga Oleksandrivna
*FORMING PERFORMING RELIABILITY OF FUTURE TEACHERS-MUSICIANS
 IN THE COURSE OF THEIR PROFESSIONAL TRAINING*.....90

FILONENKO Oksana Volodymyrivna
EDUCATION OF PHYSICAL CULTURE OF STUDENTS IN US UNIVERSITIES.....94

SHUMSKYI Oleksandr Leonidovych
DEVELOPING STUDENTS' LISTENING SKILLS BASED ON AUTHENTIC SONG MATERIAL.....98

ANDREICHYK Bohdan Olehovych
*STRUCTURAL COMPONENTS OF PUPILS' CULTURAL COMPETENCE
 IN GENERAL SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS*.....102

BABENKO Leonid Viktorovich, STRITYVYCH Tatiana Mykolaivna, MEDVEDIEV Oleh Anatoliiovych
*METHODOLOGY FOR TEACHING ARTISTS AND DESIGNERS IN PERSPECTIVE DRAWING
 OF FLAT FIGURES IN TRADITIONAL AND COMPUTER-AIDED DRAWING AND PAINTING*.....107

BACHINSKA Oleksandra Oleksandrivna, DRAHANYUK Sergey Volodimirovich, SINYUKOVA Olena Mukolaivna
*ON IDEAS, CONCEPTS, SIGNS AND METHODOLOGY OF SET THEORY IN THE CONTENT OF STANDARD
 PLANE GEOMETRY COURSES OF INSTITUTIONS OF GENERAL SECONDARY EDUCATION*.....112

<i>BILYNSKA Khrystyna Valeriivna</i> <i>DIDACTIC FEATURES OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE</i> <i>IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS</i>	119
<i>BILOVA Nataliia Kostyantynivna</i> <i>IMPLEMENTATION OF THE CLUSTER APPROACH IN MUSIC EXECUTIVE ACTIVITIES</i> <i>OF ART EDUCATION ACQUISITIONERS</i>	122
<i>BOLILYI Vasyl Oleksandrovych, SUKHOVIRSKA Liudmyla Pavlivna, ABUVATFA Sami</i> <i>VISUALIZATION OF BIOMECHANICS PROBLEMS USING UNITY</i>	126
<i>BONDAR Anna Viktorivna, SAMAR Olena Mykolayivna, FURMANCHUK Nataliia Mykolayivna</i> <i>USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE AS AN EFFECTIVE TOOL</i> <i>FOR TEACHING FOREIGN LANGUAGES</i>	133
<i>BUTKEVYCH Anton Volodymyrovych</i> <i>FORMATION OF INFORMATION CULTURE OF FUTURE TEACHERS</i>	137
<i>VOLIKOVA Marina Mykolaivna, KOVAL Ganna Volodymyrivna</i> <i>THEORETICAL AND METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE STUDY</i> <i>OF THE ESSENCE OF THE CONCEPT OF «PEDAGOGICAL PERSONNEL»</i>	141
<i>HOLOVKO Iryna Olexiivna</i> <i>THE ROLE OF VISUAL MIND MAPPING METHODS IN MASTERING FOREIGN</i> <i>LANGUAGE COMPETENCE OF STUDENTS AT NON-LINGUISTIC UNIVERSITIES</i>	146
<i>HURTOVYI Yuriy Valeriyovych, LUNYOVA Maria Valentinovna</i> <i>USE OF COMPUTER MATHEMATICS SYSTEMS WHEN STUDYING THE SUBJECT</i> <i>"METHODS OF NUMERICAL INTEGRATION"</i>	150
<i>DUBINKA Mykola Mykhaylovych</i> <i>THE ROLE OF PERSONAL SELF-DETERMINATION OF YOUTH STUDENTS IN THE PROCESS</i> <i>OF THEIR PROFESSIONAL FORMATION</i>	155
<i>ZARUBINA Antonina Volodymyrivna, SILCHENKO Yulia Yuriivna, SHCHERBATIUK Nataliia Ivanivna</i> <i>FORMATION OF COMPETENCES IN TOPOGRAPHY AND ORIENTATION FOR STUDENTS</i> <i>OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS</i>	161
<i>IVANNIKOVA Olga Mykolayivna</i> <i>FORMATION OF LANGUAGE AND COMMUNICATION SKILLS</i> <i>IN STUDENTS USING DIGITAL TECHNOLOGIES</i>	165
<i>KAPITAN Tetiana Anatoliivna</i> <i>THE PLACE AND ROLE OF INFORMATION EDUCATION TECHNOLOGIES</i> <i>IN THE TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF MATHEMATICS AND INFORMATICS</i>	170
<i>KIRICHENKO Olena Ivanivna, GARBUZENKO Larisa Volodymyrivna</i> <i>UPDATE OF COMMUNICATIVE COMPETENCES IN FUTURE SPECIALISTS IN THE ART FIELD</i>	176
<i>KOMAR Olga Serhiivna</i> <i>COMMUNICATIVE APPROACH TO TEACHING ENGLISH IN SECONDARY</i> <i>AND HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS</i>	181
<i>KOSTENKO Dmytro Viktorovych</i> <i>HARDINESS OF PERSONALITY IN THE PHILOSOPHICAL SPACE</i>	185
<i>KOSTIV Andrii Volodymyrovych, KOSTIV Mykola Volodymyrovych, RAKITA Natalya Serhiivna</i> <i>PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE DEVELOPMENT OF FUTURE DOCTORS' INTERCULTURAL</i> <i>COMPETENCE IN THE ENVIRONMENT OF A MEDICAL INSTITUTION OF HIGHER EDUCATION</i>	190
<i>KOSIUK Volodymyr Rostyslavovych</i> <i>DESIGN EDUCATION IN UKRAINE: HISTORICAL ORIGINS, CURRENT STATE</i> <i>AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT</i>	196
<i>KOSYAK Lyudmyla Ivanivna</i> <i>ARTISTIC, CREATIVE AND HEALTH PRESERVING POTENTIAL</i> <i>OF THE VOCAL TRAINING OF STUDENTS AND PUPILS</i>	202
<i>KOSHLYAK Mykhailo Anatoliyovych</i> <i>PREPARATION OF FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL EDUCATION</i> <i>FOR PROFESSIONAL ACTIVITIES IN SCIENTIFIC RESEARCH</i>	207
<i>KULIKOVA Svitlana Viktorivna</i> <i>DEVELOPMENT OF SOCIO-CULTURAL ACTIVITY IN THE RESEARCH OF SCIENTISTS</i>	211
<i>KULINYCH Larysa Oleksandrivna, HUSYIEVA Liubov Hryhorivna, PUNGINA Olha Anatoliivna</i> <i>SYNTHESIS OF EXPRESSIVE MEANS AND MATERIALS IN THE MODERN FINE ARTS AS AN EXAMPLE OF</i> <i>TEACHING PAINTING, DRAWING, COMPOSITION</i>	215

<i>LAVRYSH Iryna Mykhaylivna</i> CULTURAL ASPECTS OF THE ART OF UKRAINIAN MODERNIST ARTISTS IN THE CONTEXT OF ENVIRONMENTAL EDUCATION AND UPBRINGING OF THE TEENAGE AUDIENCE.....	221
<i>LYTVYN Andrii Volodymyrovych, CHECHUI Oleksandr Viktorovych, MATIUKH Yurii Volodymyrovych</i> FORMATION OF TECHNICAL COMPETENCIES IN CADETS OF HIGHER MILITARY EDUCATIONAL INSTITUTIONS.....	226
<i>LIBAK Natalka Andriivna</i> METHODOLOGICAL APPROACHES TO PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF UKRAINIAN LANGUAGE AND LITERATURE.....	231
<i>LIPATOVA Maryna Valentynivna, SHCHERBYNA Svitlana Volodymyrivna</i> VIRTUAL EXCURSION AS AN INNOVATIVE FORM OF TEACHING UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE AT THE PRE- UNIVERSITY.....	236
<i>LIASHENKO Olha Dmytrivna, HARKUSHA Liudmyla Ivanivna</i> SPECIFICITY OF THE PROFESSIONAL ACTIVITY OF A SPECIAL PIANO TEACHER AT A CLASSICAL UNIVERSITY.....	240
<i>LIASHENKO Rostyslav Oleksandrovych, BABENKO Tetiana Vasylivna</i> PROJECT ACTIVITY AS A MEANS OF PERSONALITY SOCIALIZATION IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING.....	244
<i>LIASHCHENKO Iryna Serhiivna</i> FORMATION OF THE FUTURE MUSIC TEACHERS' SEMIOTIC COMPETENCE IN THE CONTEXT OF CULTURAL AND AXIOLOGICAL APPROACHES.....	249
<i>MARIENKO Maiia Volodymyrivna</i> SELECTION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE SERVICES FOR USE IN TEACHING SCIENCE AND MATHEMATICS SUBJECTS IN GENERAL SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS.....	256
<i>MELNIKOVA Kateryna Viktorivna, SAVCHENKO Anastasia Serhiivna</i> DEVELOPMENT OF AN EFFECTIVE METHODOLOGY FOR TEACHING FASHION DESIGN FOR STUDENTS OF GRADES 10-11.....	261
<i>MOLNAR Krystyna Andriivna</i> PROCESS OF INTEGRATION OF ROMA NATIONALITY IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS.....	269
<i>MOLNAR-CHATLOSH Andrey Oleksandrivna</i> METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE PRIMARY CLASS TEACHER.....	272
<i>PAVLIUK Yuliia Mykolaivna</i> DIAGNOSTIC METHODS FOR THE FORMATION OF TECHNOLOGICAL AND CORRECTIONAL COMPETENCE IN STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	276
<i>PAIKUSH Marianna Andriivna, HAVRYLIUK Marianna Vasylivna, KOVACH Attilo Ishtvanovych</i> CYBERNETIC APPROACH FOR STUDYING THE FUNDAMENTALS OF BIOMECHANICS IN THE TRAINING OF FUTURE DOCTORS.....	281
<i>PYSKACH Olha Dmytrivna</i> EFFECTIVE METHODS AND TECHNIQUES OF TEACHING PHONETICS AND PHONOLOGY OF THE UKRAINIAN LANGUAGE IN HIGHER EDUCATION.....	286
<i>RADIUK Inna Volodymyrivna</i> STRUCTURE AND IMPLEMENTATION OF MONITORING THE QUALITY OF TRAINING OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF THE UNIVERSITY.....	292
<i>DIACHYK Nataliya Yuriivna</i> PRINCIPLES OF FORMING THE PEDAGOGICAL COMPETENCE OF FUTURE PSYCHOLOGISTS: AN INTEGRATIVE APPROACH.....	295
<i>RAZVODOVA Maryna Valeryivna</i> THEORETICAL ASPECTS OF ESTABLISHMENT AND FORMATION OF DANCE ART THERAPY.....	300
<i>RASTRUBA Tetyana Vitalyivna</i> ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR THE FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCIES OF FUTURE CHOIR MASTERS BY MEANS OF PARTICIPATION TECHNOLOGY.....	304
<i>SIVOKON Yuriy Mykhailovych, PECHENENKO Maksym Valeriyovych</i> DEVELOPMENT OF ARTISTIC SKILLS AND SKILLS OF FUTURE SPECIALISTS IN THE FIELD OF CHOREOGRAPHIC ARTS.....	310
<i>SOROCHYNska Tetiana Adamivna, SYNCHUK Oksana Mykolaivna</i> PROFESSIONAL TRAINING OF THE FUTURE TEACHER FOR THE FORMATION OF NATIONAL AND CIVIL IDENTITY IN AN INSTITUTION OF HIGHER PEDAGOGICAL EDUCATION.....	316

<i>TESTSOVA Olesya Oleksandrivna</i> <i>CONTENT-LANGUAGE INTEGRATED LEARNING (CLIL) AS AN EFFECTIVE METHODOLOGY FOR TEACHING A FOREIGN LANGUAGE TO FUTURE SPORTS PROFESSIONALS.....</i>	<i>319</i>
<i>TYMCHENKO Svitlana Vasylivna, ZELENSKA Liliia Mykhailivna</i> <i>DISCUSSION AS ONE OF THE METHODOLOGY'S COMPONENTS OF THE FORMATION OF FUTURE AIR TRAFFIC CONTROLLERS' FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE SKILLS.....</i>	<i>324</i>
<i>TOKARYEVA Tetyana Stanislavivna</i> <i>FEATURES OF WORK ON VOCABULARY AT CLASSES ON THE PRACTICAL COURSE OF THE GERMAN LANGUAGE.....</i>	<i>328</i>
<i>TULIAIEV Volodymyr Volodymyrovych</i> <i>«PICTURE» AS A THEORETICAL CONCEPT OF HIGHER EDUCATION.....</i>	<i>334</i>
<i>TURCHAK Anatolii Leonidovych, MARKOVA Olena Vitaliivna</i> <i>ADAPTIVE PHYSICAL EDUCATION AND SOCIAL JUSTICE.....</i>	<i>339</i>
<i>TSUKANOVA Nataliia Mykolayivna</i> <i>TECHNOLOGY OF TRAINING FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS FOR INNOVATIVE ACTIVITIES.....</i>	<i>347</i>
<i>CHEHIL Aniko Mikoloivna, VIRLICH Shandor Emilovich</i> <i>THE ROLE OF SPORT IN MAINTAINING MENTAL HEALTH WHILE STUDYING AT HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....</i>	<i>352</i>
<i>CHUMACHENKO Mariia Mykolaivna</i> <i>MODERN ASPECTS OF TEACHING MATHEMATICS IN MARITIME INSTITUTIONS.....</i>	<i>357</i>
<i>SHAFARCHUK Tetyana Georgiivna</i> <i>FORMATION OF BEL CANTO SINGING SKILLS OF STUDENTS OF ART EDUCATION IN THE PROCESS OF VOCAL TRAINING.....</i>	<i>361</i>
<i>SHEVCHENKO Inha Leonidivna</i> <i>FEATURES OF USING OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES FOR THE DEVELOPMENT OF VOCAL PERFORMANCE SKILLS OF THE FUTURE TEACHER OF MUSICAL ART.....</i>	<i>366</i>
<i>SKATULYAK Nataliya Mykhailivna, USOV Valentin Valentynovich, TKACHUK Olena Mikolaivna</i> <i>INTERSUBJECT CONNECTIONS IN SOLVING PROBLEMS TO THE EXTREME.....</i>	<i>371</i>
<i>ZAKHAROVA Oksana Vitaliivna, DARIENKO Andrii Valeriyovych</i> <i>PROSPECTS FOR THE IMPLEMENTATION OF INTEGRATIVE LEARNING IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE CIVIL AVIATION PILOTS.....</i>	<i>377</i>
<i>KASHUBA Anatolii Anatoliyovych</i> <i>PEDAGOGICAL CONDITIONS OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS OF PHYSICAL CULTURE FOR THE ORGANIZATION OF COMPETITIVE ACTIVITIES OF SCHOOL STUDENTS.....</i>	<i>380</i>
<i>SVYSTOVYCH Oleh Mykhailovych</i> <i>SOCIOLINGUISTIC ASPECTS OF LEARNING A FOREIGN LANGUAGE IN HIGHER EDUCATION ESTABLISHMENTS.....</i>	<i>385</i>
<i>ZHANG Chien</i> <i>CHOREOGRAPHY AS A MEANS OF FORMING ARTISTIC AND AESTHETIC NEEDS OF HIGHER EDUCATION ACQUIRES.....</i>	<i>388</i>

УДК [378.016:373.5.011]:130.2

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-214-316-319

СОРОЧИНСЬКА Тетяна Адамівна –

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри теорії і методик початкової освіти

Рівненського державного гуманітарного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0912-8663>e-mail: tanyasorochinska8@gmail.com**СИНЬЧУК Оксана Миколаївна** –

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти

Рівненського державного гуманітарного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3041-1575>e-mail: oksanamishchenia@gmail.com

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ДО ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Актуальність обраної проблеми обумовлена необхідністю перегляду змісту професійної підготовки сучасного вчителя у закладі вищої педагогічної освіти, оскільки нинішня ситуація вимагає видалення зі змісту освіти російських наративів, де трактування історії України стало важливим складником інформаційної війни. Основним підходом має залишитися зосередження на фактах, що переконливо доводять, що Росія протягом всієї історії проводила щодо України та українців політику культурного і мовного знищення, деідентифікації. У зв'язку з цим у пропонованій статті окреслено особливості та деякі аспекти підготовки сучасного вчителя до формування національної та громадянської ідентичності здобувачів освіти у вищому педагогічному закладі, що має стати головним завданням у формуванні світогляду молодого покоління, фундаментом української державності, стратегічним чинником її розвитку. Акцентовано увагу на тому, що сучасний педагог у процесі організації освітньої діяльності має опиратися на історичну правду, національну пам'ять, національні ідеали, гідність, національну самосвідомість та інші чинники. У контексті висвітлення проблеми здійснено порівняльний аналіз понять «українська національна ідентичність» та «українська громадянська ідентичність». З'ясовано, що українська національна ідентичність розуміється як стійке усвідомлення особою своєї приналежності до української нації як самобутньої спільноти, а українська громадянська ідентичність – це стійке усвідомлення громадянином України, українцем, який проживає за кордоном, свого політико-правового зв'язку з Україною. Доведено, що пріоритетним завданням учителя української школи в сучасних умовах є вміння об'єктивно аналізувати ситуацію та допомогати учням включити національну та громадянську ідентичність у свою особистісну ідентичність через впровадження української культури, традицій, мови, визнаючи цінності та переконання громадянського суспільства, транслюючи їх у повсякденному житті та педагогічній діяльності.

Ключові слова: професійна підготовка, сучасний вчитель, війна, національна та громадянська ідентичність, національна самосвідомість, здобувач освіти.

SOROCHYNSKA Tetiana Adamivna –

candidate of Pedagogical Sciences,

associate Professor of the Department of Theory and Methods of Primary

Education, Rivne State Humanitarian University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0912-8663>e-mail: tanyasorochinska8@gmail.com**SYNCHUK Oksana Mykolaivna** –

candidate of Pedagogical Sciences, associate

Professor of the Department of Pedagogy of Primary,

Inclusive and Higher Education, Rivne State Humanitarian University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3041-1575>e-mail: oksanamishchenia@gmail.com

PROFESSIONAL TRAINING OF THE FUTURE TEACHER FOR THE FORMATION OF NATIONAL AND CIVIL IDENTITY IN AN INSTITUTION OF HIGHER PEDAGOGICAL EDUCATION

The relevance of the chosen problem is determined by the importance of reviewing the content of the professional training of future teachers in the institution of higher pedagogical education. The current situation requires the removal of Russian narratives, where the interpretation of the history of Ukraine is an important component of the information war. The only approach in the content of education should remain the accentuation of the facts that convincingly prove that throughout history Russia has pursued a policy of cultural and linguistic destruction and de-identification in relation to Ukraine and Ukrainians. In this regard, the proposed article outlines the features and some aspects of teacher training for the formation of the national and civic identity of students in a higher pedagogical institution, which should become the foundation of Ukrainian statehood in the future and a strategic factor in its development. Attention is focused on the fact that a modern teacher in the process of organizing education at school should rely on historical truth, national memory, national ideals, dignity, national self-awareness and other factors. A comparative analysis of the concepts «Ukrainian national identity» and «Ukrainian civic identity» was carried out. It has been found that Ukrainian national identity is understood as a person's stable awareness of his/her belonging to the Ukrainian nation as a unique community, and Ukrainian civic identity is a stable awareness by a citizen of Ukraine of his/her political and legal connection with Ukraine. It has been

proven that the priority task of a Ukrainian school teacher in modern conditions is the ability to objectively analyze the situation and help students to include national and civic identity in their personal identity through the introduction of Ukrainian culture, traditions and language, recognizing the values and beliefs of civil society, broadcasting them in everyday life and pedagogical activity.

Key words: *professional training, future teacher, modern war, national and civic identity, national self-awareness, education seekers.*

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасна війна кардинально змінила сприйняття російської загрози українській державності, викривши екзистенціальну природу складного та різноаспектного російсько-українського конфлікту. Україна опинилася в епіцентрі тектонічних соціокультурних розломів глобального світу. Ці події актуалізували питання, пов'язані з формуванням українського патріотизму, національної ідентичності та колективної пам'яті. У зв'язку з цим Міністерство освіти і науки України оприлюднило Стратегію розвитку громадянської освіти до 2030 року. Проекти Стратегії та план заходів з її реалізації відповідають Концепції розвитку громадянської освіти в Україні, що базується на необхідності створення сприятливих умов для формування та розвитку громадянської компетентності особистості на всіх рівнях освіти та в усіх складниках. З огляду на це, одним із ключових завдань вищої освіти України сьогодні є вдосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя до формування громадянської компетентності учнівської молоді, яка в майбутньому зможе реалізувати свої права і свободи, впливати на перебудову та розвиток українського суспільства. Це суттєво вплине на трансформацію системи цінностей й актуалізує перед педагогічною наукою найголовніше питання – формування національної та національно-культурної ідентичності підрастаючого покоління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемою з'ясування сутності української національної та громадянської ідентичності як соціально-психологічного феномена цікавилися українські вчені М. Боришевський, Т. Бевз, П. Горностай, П. Кравченко, І. Петровська, О. Швачко та ін. Значну увагу питанням формування ідентичності як складного особистісного утворення приділяли І. Бех, О. Доукіна, К. Журба, С. Федотенко, Л. Чорна та ін. Аналізу змісту навчання історії та громадянської освіти як чинника формування національної й громадянської ідентичності учнів в умовах війни та повоєнного розвитку України присвячена праця О. Пометун. Однак ці нечисленні дослідження не торкаються розгляду проблеми підготовки майбутніх учителів у закладі вищої педагогічної освіти до формування національної та громадянської ідентичності здобувачів освіти.

Мета статті – розкрити особливості та деякі аспекти професійної підготовки сучасного вчителя до формування національної та громадянської ідентичності здобувачів освіти у вищому педагогічному закладі в умовах війни.

Виклад основного матеріалу дослідження. У складних умовах збройної агресії Росії формування національної та громадянської ідентичності здобувачів освіти насамперед зумовлено необхідністю усвідомлення та засвоєння

національно-культурних цінностей українського народу, збереження української нації та історичної пам'яті. І головну роль у цьому процесі відіграє саме вчитель як носій цінностей та ідеалів культури українського народу. Пріоритетним завданням педагога української школи сьогодні є вміння об'єктивно аналізувати ситуацію та допомогати учням включити національну та громадянську ідентичність у свою особисту ідентичність через впровадження української культури, традицій та мови, визнаючи цінності та переконання громадянського суспільства, транслюючи їх у повсякденному житті та педагогічній діяльності.

Отже, основною метою підготовки молодого покоління є виховання кожного учня як громадянина України – освіченої, творчої особистості, в якій органічно поєднуються високі духовно-моральні якості, громадянська зрілість, патріотизм та соціокультурна компетентність. І особливу увагу слід приділити формуванню національної самосвідомості, у процесі вирішення якої виховується свідоме, емоційно-ціннісне ставлення до історії та культури свого народу, а сама особистість стає носієм і продовжувачем цієї культури. У процесі організації навчання сучасний педагог має формувати у дітей усвідомлення того, що українська ідентичність (українство) – історично сформована адаптивно-еволюційна система ознак і властивостей, які вирізняють українську людину, українську спільноту й українську культуру з-поміж інших аналогічних феноменів [4]. При цьому вчителю важливо пам'ятати, що сучасна війна актуалізувала потребу в перегляді змісту історичної освіти з метою видалення російських наративів, де трактування історії України стало важливим складником інформаційної війни. Основним підходом має залишитися акцентування фактів, що переконливо доводять, що Росія протягом всієї своєї історії проводила щодо України політику культурного і мовного знищення, деідентифікації [2]. Формування національної і національно-культурної ідентичності учнівської молоді має опиратися на історичну правду, національну пам'ять, ідеали, гідність, національну самосвідомість, творення символів, кольорів та інші чинники [1]. Сучасні педагоги мають використати весь освітній потенціал, власні педагогічні й життєві надбання для формування національної та громадянської ідентичності молодого покоління.

Зауважимо, що формування ідентичності як складного особистісного утворення розпочинається від народження і триває упродовж усього життя. Ідентичність особистості формується як сукупність ідентифікацій, в результаті яких вона усвідомлює свої особисті якості, індивідуальні особливості, риси характеру, способи поведінки. Таким чином людина створює свій цілісний унікальний образ себе як результат історії власного життя. Психологи

стверджують, що становлення національної ідентичності як складової концепції особистості підпорядковується певним закономірностям і проходить низку фаз у своєму розвитку. Її пробудження відбувається у дитячому віці під впливом сімейного середовища, друзів, знайомих, однолітків. Пізніше в цей процес включаються інші осередки соціалізації – дошкільні заклади, школа, позашкільні установи, вищі навчальні заклади тощо. Під впливом зазначених змін, новим змістом наповнюється «Я» особистості, в якому все більшою ваги набувають національні складові [4].

У контексті розгляду нашої проблеми, слід уточнити визначення понять «українська національна ідентичність» та «українська громадянська ідентичність». В українській науці громадянська (державна) ідентичність трактують як усвідомлення людиною своєї належності до спільноти громадян певної держави, отождолення людиною статусу громадянина як свого особистого статусу: я є громадянином держави. Національна ідентичність представляє почуття приналежності людини до держави, нації чи території, яке виходить за рамки громадянства. Національна ідентичність асоціюється з патріотизмом або вірністю та відданістю своїй країні. Це відчуття нації як згуртованого цілого, представленого відмінними традиціями, культурою та мовою. Отож під українською національною ідентичністю розуміють стійке усвідомлення особою належності до української нації як самобутньої спільноти, тоді як українська громадянська ідентичність – це стійке усвідомлення громадянином України свого політико-правового зв'язку з Україною [2].

Опанування учнями на уроках історії знань про минуле України, її героїв та досягнення, її внесок в європейську та світову історію, взаємовідносини з іншими державами і народами дає змогу сформуванню в учнів не лише патріотизм, а й систему національних цінностей, серед яких важливе місце посідають незалежність, мова, рідна земля. А це складники національної ідентичності. Ідентичність вимагає уваги до емоційної сфери учнів, звернення до їхніх почуттів: почуття гордості і причетності до героїчних минулих та сучасних подій, гордості за приналежність до свого народу, переживання відповідальності за події в суспільстві і державі, поваги до національних символів та святинь, культурно-історичних цінностей суспільства та держави. Все це потребує спеціальних методів і прийомів як з використанням візуальних і документальних джерел, так і емоційної розповіді вчителя [2].

У процесі навчання у вищому педагогічному закладі майбутній учитель опановує не лише системою дидактико-методичних знань, умінь і навичок формування громадянської та національної ідентичності учнівської молоді, а й вчиться створювати національно-культурне, демократичне освітнє середовище для формування молодого покоління, для якого українське громадянське суспільство стане осередком для розкриття творчих здібностей, задоволення особистих та суспільних інтересів. Під час навчання здобувачі вищої освіти навчаються проектувати та вибудовувати

технологічний ланцюжок дій, операцій і комунікацій, послідовність виконання яких сприятиме оптимізації освітнього процесу і гарантуватиме досягнення визначеної мети та конкретних очікуваних результатів. Майбутні вчителі набувають умінь і навичок застосовувати інтерактивні технології навчання, такі як: технології кооперативного навчання; ситуативного моделювання; колективно-групового навчання; технології оцінювання дискусійних питань; формування критичного мислення.

Важливим компонентом у змісті професійної підготовки майбутнього вчителя є використання різноманітних видів візуалізації навчального матеріалу: комп'ютерних презентацій; флеш анімацій; відео/аудіо матеріалів; зображень; діаграм; схем; графіків; інтелект-карток тощо. Загальновідомо, що суть принципу візуалізації полягає у створенні образів, конкретних ідей, на теорії якої ґрунтується навчально-пізнавальна діяльність здобувачів освіти, спрямована на планове оволодіння науковими ідеями та концепціями. Реалізувати принцип візуалізації означає створити нові, доповнити, збагатити і розширити існуючі в свідомості учнів чуттєві образи та уявлення про навколишній світ за допомогою цілеспрямованого прямого і посереднього чуттєвого сприйняття. Отже, візуалізація як універсальний засіб навчання і виховання організовує сприйняття та спостереження учнів за реальністю, позитивно впливає на сенсорну сферу, розвиває сприйняття, мислення, яву дитини; стимулює пізнавальну та творчу активність, сприяє узагальненню та кращому засвоєнню знань, розвитку інтересу до навчання. Варто відмітити, що будь-яка форма візуалізації інформації містить елементи проблемності і завдання вчителя полягає у тому, щоб використовувати такі форми наочності, які не тільки доповнили б словесну інформацію, але й самі були носіями інформації, оскільки чим більше проблемності в наочній інформації, тим вищий ступінь розумової активності учня. Новітніми інструментами візуалізації є: скрайбінг, інфографіка, скетчноутінг тощо. Ці сучасні методи дозволяють значно спростити процес управління, аналізу та інтерпретації масиву даних, а також підвищити ефективність роботи з ними.

Висновки і перспективи подальших розвідок напряму. Збройна агресія Росії активізувала питання очищення освіти від російських наративів. Особливо гостро постали питання, пов'язані з формуванням національно-культурної та громадянської ідентичності підростаючого покоління, що вимагає внесення коректив і уточнень до змісту професійної підготовки майбутніх учителів у закладах вищої педагогічної освіти. Пріоритетом педагогічної діяльності сучасного вчителя має стати сприяння самоідентифікації учнівської молоді в культурному просторі, яке не зводиться до опанування предметних багатств навколишньої дійсності та засвоєння національних цінностей, а є комплексним формуванням національної свідомості учнів у процесі навчання. І основним підходом до

організації освітнього процесу має залишитися виділення фактів, що переконливо доводять, що Росія протягом всієї історії проводила щодо України та українців політику культурного і мовного знищення, деідентифікації. Тому саме зараз визначальним для сучасного вчителя української школи є вміння об'єктивно аналізувати ситуацію та допомогати учням включити національну ідентичність у свою особисту ідентичність через впровадження української культури, традицій та мови, визнаючи цінності та переконання, транслуючи їх у повсякденному житті.

Подальшого дослідження потребує розгляд проблеми методичної підготовки сучасного вчителя до формування громадянознавчих та історичних понять у контексті вивчення освітньої галузі.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бех І., Журба К. Концепція з формування у підлітків національно-культурної ідентичності у загальноосвітніх навчальних закладах. Збірник матеріалів Всеукраїнського круглого столу. К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2018. С. 3–22.
2. Пометун О. Навчання історії й громадянської освіти як чинник формування національної й громадянської ідентичності учнів в умовах війни та повоєнного розвитку України. 2023. URL: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/661/692>
3. Про схвалення Концепції розвитку громадянської освіти в Україні. Закон України від 3 жовтня 2018 р. № 710-р.: веб-сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2018-%D1%80#Text>
4. Сорочинська Т. А. Особливості підготовки майбутніх педагогів до формування національно-культурної ідентичності учнівської молоді в умовах війни. Професійний розвиток педагога: збірник матеріалів науково-практичної конференції «Освіта і виховання інформаційному суспільстві в умовах воєнного і повоєнного часу». Рівне: РДГУ. 2024.

REFERENCES

1. Bekh, I. Zhurba, K. (2018). Kontseptsiya z formuvannya u pidlitkiv natsionalno-kulturnoi identychnosti u zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladakh. [The concept of the formation of national and cultural identity among teenagers in general educational institutions]. K PNU imeni Ivana Ohienka. S. 3–22. [in Ukrainian]
2. Pometun, O. (2023). Navchannya istorii y hromadianskoi osvity yak chynnyk formuvannya natsionalnoi y hromadianskoi identychnosti uchniv v umovakh viiny ta povoiennoho rozvytku Ukrainy. URL: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/661/692>

Ukrainy. [Learning history and civic education as a factor in the formation of the national and civic identity of students in the conditions of the war and post-war development of Ukraine]. [in Ukrainian]

3. Pro skhvalennya Kontseptsii rozvytku hromadianskoi osvity v Ukraini. Law of Ukraine vid 3 zhovtnya 2018 r. № 710-r. [On the approval of the Concept of development of civic education in Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2018-%D1%80#Text> [in Ukrainian]

4. Sorochynska, T. (2024). A. Osoblyvosti pidhotovky maibutnikh pedahohiv do formuvannya natsionalno-kulturnoi identychnosti uchnivskoi molodi v umovakh viiny. [Peculiarities of training future teachers for the formation of the national and cultural identity of student youth in the conditions of war.]. Rivne: RDHU. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

СОРОЧИНСЬКА Тетяна Адамівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методик початкової освіти Рівненського державного гуманітарного університету.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх вчителів; інноваційні підходи до організації освітнього процесу в умовах війни.

СИНЬЧУК Оксана Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету.

Наукові інтереси: професійний розвиток майбутнього вчителя початкових класів; впровадження інноваційних педагогічних технологій в освітній простір закладу вищої освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

SOROCHYNSKA Tetiana Adamivna – candidate of Pedagogical Sciences, associate Professor of the Department of Theory and Methods of Primary Education, Rivne State Humanitarian University.

Scientific interests: professional training of future teachers; innovative approaches to the organization of the educational process in the conditions of war.

SYNCHUK Oksana Mykolaivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Pedagogy of Primary, Inclusive and Higher Education of the Rivne State Humanitarian University.

Scientific interests: professional development of the future primary school teacher; implementation of innovative pedagogical technologies in the educational space of the institution of higher education.

Стаття надійшла до редакції 05.05.2024 р.

УДК 37.02:373

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-214-319-323

ТЕСЦОВА Олеся Олександрівна –

кандидат педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри германських мов, зарубіжної літератури та методик їхнього навчання Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-8154-7119>
e-mail: alesatesscova@gmail.com

ПРЕДМЕТНО-МОВНЕ ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ (CLIL) ЯК ЕФЕКТИВНА МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МАЙБУТНІМИ ФАХІВЦЯМИ У ГАЛУЗІ СПОРТУ

Вивчивши найсучасніші світові освітні практики, можна зрозуміти зацікавленість педагогів професійної освіти у предметно-мовному інтегрованому навчанні. Глобалізація, міжнародні економічна та соціальна співпраці стимулюють фахівців будь-якої галузі вивчати іноземні мови. Універсальною мовою міжнародного спілкування безсумнівно є англійська мова, яка широко застосовується в усіх сферах нашого життя. Знання англійської мови в нинішній час грає все більшу важливу роль у пристосуванні кожного до сучасних світових умов і дає просто величезні переваги у професійній діяльності. Відповідно не слід недооцінювати важливість володіння англійською мовою майбутніми фахівцями спортивної галузі. У статті розглянуто методику предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL), як складову ефективного опанування

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

**Серія:
Педагогічні науки
Випуск 214**

Індифікатор медіа R30-01123

**В РЕЄСТРІ СУБ'ЄКТІВ У СФЕРІ МЕДІА-РЕЄСТРАНТІВ
НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ТЕЛЕБАЧЕННЯ І РАДІОМОВЛЕННЯ
від 27.07.2023 р. №599**

Наукові записки. Серія: Педагогічні науки

Назва медіа

збірник

Суб'єкт у сфері друкованих медіа

Підписано до друку 30.05.2024 р.
Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний. Цифровий друк.
Ум. др. арк. 52,63. Тираж 300.

---

*ВІДДРУКОВАНО: ФОП Піскова М.А.
м. Кропивницький, вул. Тараса Карпи, 17–11.*

**СВІДОЦТВО ПРО ДЕРЖАВНУ РЕЄСТРАЦІЮ
№ 2444000000027816 від 18.08.2016.**